

Előterjesztés Orosháza Önkormányzat Képviselő-testülete Pénzügyi Bizottsága ülésére

Tárgy: Nagy Gyula Területi Múzeum szakmai munkájának támogatására pályázat benyújtása

Tisztelt Bizottság!

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a Belügyminisztériummal és a Nemzetgazdasági Minisztériummal közösen pályázatot hirdetett a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 3. melléklet 2.5. b) pontja szerint, amelyre Orosháza Város Önkormányzata (továbbiakban Önkormányzat) a Nagy Gyula Területi Múzeum (a továbbiakban Múzeum) szakmai munkájának segítése érdekében pályázatot kíván benyújtani.

A pályázat célja a járasszékhely települési önkormányzatok, Budapest Főváros Önkormányzata, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok által fenntartott múzeumok modellértékű jó gyakorlatainak szakmai támogatása a kulturális örökség hozzáférhetővé tétele és megóvása érdekében.

A pályázati kiírás két alcélt fogalmaz meg, melyek közül az Önkormányzat az alábbiakra nyújthatja be pályázatát:

1. „Gyere velünk a múzeumba!” – A járás településeihez kötődő kulturális örökség hozzáférhetővé tételének és területi egyenlőtlenség felszámolásának támogatása:

- 1.a. iskolai és óvodai utazó kiállítások és foglalkozássorozatok megrendezése,
- 1.b. múzeumpedagógiai és múzeumandragógiai programok kidolgozása és megvalósítása a múzeumban (kiemelten több generációt megmozgató programokat, valamint a diákoknak, a nyugdíjas korosztálynak, a fogyatékkal élőknek és hátrányos helyzetűeknek szóló programokat, beleértve az utazási feltételek megteremtését is),
- 1.c. óvodások múzeumlátogatásának támogatása, módszertani útmutató kidolgozása, óvodások múzeumlátogatásának megszervezése.

A Múzeum részletes szakmai programja a jelen előterjesztés 1. mellékleteként csatolásra került. A pályázatot a Magyar Államkincstár által üzemeltetett elektronikus rendszeren keresztül, az erre a célra kialakított pályázati felületen kell benyújtani 2016. április 7-ig.

A pályázati keretösszeg 136 millió forint, amelyből az 1. számú alcélra 100 millió forint keretösszeg jut.

A pályázók köre: múzeumot fenntartó járasszékhely települési önkormányzat, Budapest Fővárosi Önkormányzat, valamint fővárosi kerületi önkormányzat. Az alcélon belül több tevékenységre is igényelhető támogatás.

A támogatás formája, mértéke: a pályázaton vissza nem térítendő költségvetési támogatás igényelhető, amelynek mértéke pályázónként maximum 4 millió forint. A támogatás bruttó összeg, amelyből az ÁFA nem igényelhető vissza. A támogatás intenzitása 100%.

Orosháza Város Önkormányzata Képviselő-testületének Orosháza Város Önkormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 18/2014. (X.21.) önkormányzati rendelete 2. számú melléklet 1.2.4. pontja alapján a Pénzügyi bizottság hatáskörébe tartozik a döntés saját erő biztosítását nem igénylő pályázat benyújtásáról.

A fentiekre tekintettel kérem a Tisztelt Pénzügyi Bizottságot az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzata Képviselő-testületének Pénzügyi Bizottsága

1) dönt arról, hogy az Önkormányzat a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 3. melléklet 2.5. b) pontja szerinti a járasszékhely települési önkormányzatok, Budapest Főváros Önkormányzata, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok által fenntartott múzeumok modellértékű jó gyakorlatainak szakmai támogatása tárgyában megjelent pályázati kiírásra az Orosháza Város Önkormányzat Nagy Gyula Területi Múzeuma szakmai munkájának támogatására 4.000.000,- Ft összegű - saját erőt biztosítását nem igénylő - pályázatot nyújt be;

2) felhatalmazza a polgármestert a pályázat benyújtására, a kapcsolódó szerződések, dokumentumok és támogatási szerződés aláírására.

Végrehajtásért felelős: Dávid Zoltán polgármester
Rózsa Zoltán igazgató a pályázat benyújtásának előkészítéséért és a projekt megvalósításáért

Határidő: a pályázat benyújtására legkésőbb 2016. április 7., a pályázat nyertessége esetén a projekt megvalósítása értelem szerint folyamatosan

Orosháza, 2016. március 31.

Fejes Róbertné
alpolgármester

JÁRÁSSZÉKHELY MÚZEUMOK SZAKMAI TÁMOGATÁSA

1, a) pályázati alcél

- A programok összefoglaló bemutatása, módszertana
- A kiállítás koncepciója, a tervezett helyszínek és időpontok bemutatása
- A programok célcsoportja és a kiválasztott célcsoport indoklása
- A látogatók tervezett száma

2015. év igen nagy változást hozott az orosházi Múzeum életében. Márciusban életbe lépett a fémkeresős tevékenységet szabályozó rendelet. Ennek értelmében fémkeresős tevékenység csak együttműködési megállapodás keretein belül folytatható. Múzeumunk négy orosházi, Orosháza-környéki keresőssel kötött megállapodást 2015. márciusában, majd az év folyamán még egy mezőhegyesivel. Ennek következménye lett az intézmény fémleletekkel való erőteljes gyarapodása. 2015 folyamán 10.000 darabot meghaladó mennyiségű tárgy érkezett hozzánk, mely nehéz helyzet elé állított bennünket. A bejövő anyagot nyilván kell tartani, a tárgycsoportokat pedig fel kell dolgozni, hogy azok ne csak halott anyagok legyenek. Mindennek kialakítása, kutatókból álló bázis szervezése hosszú időt vett és vesz jelenleg is igénybe, viszont a múzeumunk elindult egy úton, s mi több, a 2016. évi első értekezleten megfogalmazásra is került: fő célnak tekintjük a civilek és a szakma összefonódását, és ezen keresztül a közösségépítést.

A Belügyminisztérium már 2015. áprilisában, Szegeden tartott egy fémkeresőzésről szóló ismertetőt, ahol a minisztériumi munkatársak *orosházi példáról* beszéltek. A márciusi együttműködésünk hatékonynak, és nagyon is előremutatónak bizonyult, s a köztudatban a civil és szakmai együttműködés példájaként tartják számon széles e hazában mindazt, amit közösen, együtt elértünk. Az azóta eltelt időszakban pedig tovább folyt a civil és szakmai együttműködés, mélyülés. Az időközben 11 főre gyarapodó kis csapat (keresősök mellett helytörténeti kutatók) havi rendszerességgel találkozik a Múzeumban, együtt, folyamatosan csiszolják a leletek

nyilvántartásának rendszerét, közösen boncolgatják a problémákat, együtt mélyülnek el bennük és próbálnak megoldást találni a felmerülő szakmai kérdésekre. A kapcsolat fő szabályai: kölcsönös bizalom és partnerség. A Csoport szigorú etikai normák mentén dolgozik. Tavaly 3 illegális keresős ellen tettünk feljelentést. A 2016. évi régészeti munkatervet a tagok kapcsolati hálóinak bevonásával, együtt, közösen készítették el. Megjelentek a gyűjtőterület több pontján, és előadást is tartottak a régészeti leletek védelmében több alkalommal.

A beadott – mára már – 11.000 feletti tárgy nagy része későközépkori volt, a 15-16. századra keltezhető. Ez adta azt az ötletet, hogy a múzeum 2015. évtől kezdve *tematikus években* gondolkozzon. 2015. októberében indítottuk útjára és majd 2016. június 25-én, a Múzeumok éjszakáján csúcsosodik ki az idei első tematikus év, amikor a térség 15-16. századi történetét választottuk vezérfonálnak. Ez azt jelenti, hogy a rendezvényeink közül amit csak tudtunk, eme téma köré szerveztünk.

A Minisztériumi pályázatokon is eme fő cél mentén indultunk. Családi napokat szerveztünk, melyeket külsős helyszínek bevonásával valósítottunk meg. Jóllehet a peregi és a gellértegyházi időpont az eső miatt rosszul lett megválasztva, de a minisztériumi pályázathoz kapcsolódó másik programelemünkkel behoztuk a lemaradást. Az utazó kiállításunk ugyanis hatalmas sikereket tudhat magáénak. Még tart a program, de végeredményben több mint 3.000 gyerekhez fogunk eljutni 16 településen. Az utazó kiállítás egy hatalmas térképes molinóból, két vitrinből, a bennük elhelyezett 150 válogatott tárgyból áll. A tárgyak a fémkeresős tevékenység során talált anyagból kerültek kiválogatásra régészek és fémkeresősök együttes munkája során, ezekből hoztuk létre virtuális kiállításunkat is. A kiállításhoz előadások is tartoznak, melyeket felváltva tart a múzeum történésze, régésze, néprajzosa. A helyi kötődésre minden alkalommal külön oda is figyelve. A felsősök mellett az alsósok is szerepet kapnak: múzeumpedagógiai foglalkozás során gyertyamártással ismerkedhetnek meg.

Mindez azt jelenti, hogy **a múzeumban lévő szakmuzeológusok, múzeumpedagógusok, kisegítők együtt dolgoznak a cél érdekében.** Szép példája az összefonódásnak a 2015. április 11-én feltárt, 1596-ban elásott vasdepó és éremkincs feltárása, annak közlése, kiállításba való bevonása is. A kincslelet ezeken túl még hasznosult abban az előadásban is, amely egy másik pályázathoz kapcsolódott. A Szent Iván éjére szervezett 1596. című kiállításunkhoz kísérő elemként egy színi előadást, illetve egy képregényt tervezünk, s eme munkában a városi gimnáziumok diákjaival dolgozunk együtt.

Azért, hogy a kép teljesen kerek legyen, meg kell említenünk azt az építő munkát is, mely szintén a tematikus évhez kapcsolódik. Megkezdtünk egy kísérleti régészeti sorozatot, ahol olyan szakemberek a vendégeink, akik kísérletező szemléletűek. Példájukon keresztül tudjuk talán mi is célunkat mind jobban elérni, azaz a civilek bevonását, sőt valamilyen szinten tevékenységük szakmai koordinálását is.

A későközépkori időszak az a korszak, ami legjobban össze tudja kapcsolni a múzeumi szakágakat egymással. **A 2016. évi tematikus évben sem kívánunk nagyon elszakadni a korszaktól. 2015 jelmondata, mottója: *ahogy a középkori települések össze voltak kötve egymással a marhahajtó utak révén, úgy kapcsolódjanak össze a települések mai lakói is közös történelmi gyökereik által.* 2016-2017. folyamán ehhez a következő gondolat társul majd: *a közös múlt kapcsán legyen elég erőnk és hitünk a közös jövőre nézve!*** A középkornál maradva tovább folytatjuk a fémkeresősökkel a falvak, mezővárosok templomainak feltérképezését, a településháló megismerését és megismertetését. Az **utazó kiállítást** új tartalommal, ám régi formában tervezzük továbbvinni: a templomépítészet, a közösségi tér kerül előtérbe. Az ehhez kapcsolódó **előadások** (2016. szeptembertől 2017. júniusig) a közösség minden érdeklődőjének nyújtanak ismereteket, így információt kapnak az diákok, családok, (szülők és nagyszülők is), tehát **több generációnak** szólnak.

Ezzel a programsorozattal hozzáférhetővé tesszük a hátrányos helyzetben lévő járási településeken

élők számára a saját környezetük, múltjuk kulturális örökségének tudományos, ismeretterjesztő munkáit, ezzel enyhítve a területi és társadalmi egyenlőtlenséget.

A kis közösségek apraja-nagyja közelebb kerül a közös múlt által egymáshoz, és ezzel együtt a területileg összetartozó településeket is összeköti az újra megélt múlt ismerete.

Célunk, hogy olyan kontextusba helyezzük a kiállítás anyagát, és az előadások mondanivalóját, hogy az mindenki számára érthető legyen, a látogatóban kialakuljon az „aha-élmény”.

Múzeumpedagógia: A felsős korosztály mellett célzottan foglalkozunk az alsósokkal is. A foglalkozást a gyűjtőterületünkre eső 17 település mindegyikére el szeretnénk vinni, de már a csatlakozó területek egyes települései is kifejezték igényüket, ami azt jelenti, hogy *minimum 1500-2000 alsós korú gyermeket szeretnénk megmozgatni. Feladatuk piciny téglácskák készítése. Az általuk gyártott téglákat kiégetjük, és azokat a múzeumban elteesszük. A 2016-2017. évi tematikus évünk a hit témakörben teljesedik ki. A kis téglából 2017. júniusában nyíló kiállításunkban egy templomot fogunk építeni, aminek központi szerepet fogunk adni. A gyerekeket, szüleikkel együtt pedig terv szerint behozzuk a múzeumba a Múzeumok éjszakájára*, hogy – mint az nálunk szokás ilyenkor – játékos vetélkedőben, akadályversenyben vegyenek részt, illetve a tematikus programjainkat láthassák, halhassák. A beérkező gyerekek egy papíron – amire rárajzoljuk a templom kiterített falait téglánként – egy-egy téglára írhatják fel a nevüket, megörökítve az összetartozás, együttműködés kis állomását. Ezt digitalizáljuk, így megkapják a résztvevők is. A résztvevő települések: Battonya, Csanádapáca, Csorvás, Gádoros, Kaszaper, Nagybánhegyes, Nagymágocs, Nagyszénás, Pusztaföldvár, Székkutas, Tótkomlós, Végegyháza, Mezőkovácsháza, Mezőhegyes, Kardoskút, Békéssámsón, Medgyesegyháza és természetesen Orosháza.

Az első tematikus évünk kitelepülős programjai során a régi kapcsolatainkat ápoltuk, újakat kötöttünk. Minden településen a helyi művelődési házban valósítottuk/valósítjuk meg a programot.

Ezt így tervezzük következő alkalommal is. Tovább építjük a kapcsolatokat, és minden településen keressük azt az embert, akire hosszú távon tudunk számítani azért, hogy ott intézményünk minél jobban be tudjon ágyazódni. Ez is a civil és a szakmai kapcsolataink, a közösségépítésünk céljait szolgálja. És ezen alkalommal már együtt fogunk az ottani kapcsolatainkkal gondolkodni a harmadik tematikus évünk közös programelemein.

Az alább ismertetendő projekt szemléletünket talán még jobban megvilágítja. Egy vélhetően Árpád-kori téглаégető (?) feltárását tervezi intézményünk ebben az évben. Ennek pontos mását kívánjuk felépíteni 2017. nyarán, és benne 2017/2018-ban téglát gyártani és felépíteni egy templomot (közösségi teret) korabeli technika alkalmazásával. 2018 őszére megkaptuk a lehetőséget a Fiatal Középkorososok 10. konferenciájának szervezésére itt, Orosházán. A templomot akkor szeretnénk bemutatni. Az a templom pedig civilek és a szakma együttműködése révén fog felépülni, a konferencia egyéb kísérő programjaiban is vissza fog mindez köszönni. S miután minden mindennel szervesen összefügg, így még jobban érthető, hogy jövőre miért fog több ezer kisgyerek kicsi téglácskákat vetni, és reményeink szerint a kész templomban gyönyörködni, szüleivel. Építkezésünk megvalósítására szeretnénk támogatást kérni!

Összegezve elmondható, hogy az időszaki kiállításunk, és az előadások alkalmával a látogatónak a tárgyak és a dokumentumok között játszva, a gyakorlatban kell használni meglévő ismereteit, s közben tanulásra is kell használnia a múzeum által kínált ismereteket. Fontos, hogy a múzeum számukra ne csak egy megközelíthetetlen világ legyen. Közvetlen kapcsolatot kell kialakítani a tárgyak, az azokból nyert információk és a látogatók között. A programoknak figyelembe kell venni a gyerekek sajátos igényeit, de a felnőttek számára is szórakoztatóknak kell lenniük (családok).

Mind a 17 kistérségi település iskoláival számolunk, így a bevont iskolák száma kb. 17, **a létszám** ennek függvényében - a családokat is figyelembe véve – **kb. 2700 fő.**

Elérni kívánt célok: a mind társadalmilag, mind területileg hátrányos helyzetben lévő települések bevonása a múzeum és kistérség tudományos életét bemutató programsorozatba, ezzel a lakosság szellemi életének, helyi identitástudatának, múltjának erősítése.

Orosháza, 2016. március 31.

Rózsa Zoltán
múzeumigazgató

